

A kisebbségi önkormányzat részvételi jogairól

1. A kisebbségi önkormányzatok túlnyomó többsége nem intézményfenntartó, ezt a feladatot jellemzően a települési önkormányzatok látják el. Miután a települési önkormányzatok a döntéshozók a jogalkotó részvételi jogosítványokat biztosít a kisebbségi önkormányzatok részére.
2. Részvételi jogosítványok:
  - egyetértési jog
  - véleményezési jog
  - megkeresési, kezdeményezési jog

A részvételi jog lényege: a kisebbségi önkormányzat részt vehet a helyi (települési) önkormányzat kisebbségi lakosságot érintő döntéseinek meghozatalában.

3. A települési önkormányzat és a kisebbségi önkormányzat közjogi szempontból egyenrangú.
4. A részvételi jogosítványok a kisebbségi önkormányzatok képviselőtestületét illetik meg.
5. Az egyetértési és véleményezési jog ún. participációs (együttdöntési) jog. Ez azt jelenti, hogy az egyetértési jog kötelezettje a kisebbségi önkormányzat egyetértése nélkül nem hozhat törvényes, jogszerű döntést.
6. Az egyetértési jog kötelezettje köteles a kisebbségi önkormányzatot megkeresni. A kisebbségi önkormányzat a megkereséstől számított 30 napon belül köteles a megkeresésre reagálni, döntését a települési önkormányzattal közölni. A határidő elmulasztása jogvesztő.
7. Legfontosabb – közoktatás területén meglévő – egyetértéssel terhelt döntések:

A fenntartó helyi önkormányzat, az alapító okirata szerint nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, kollégiumi nevelésben közreműködő nevelési-oktatási intézmény, továbbá az érintett gyermekek, tanulók ellátásában közreműködő pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézmény

a) létesítéséhez, megszüntetéséhez, tevékenységi körének módosításához, nevének megállapításához,

b) költségvetésének meghatározásához és módosításához,

c) az intézményben folyó szakmai munka értékeléséhez,

d) a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyásához,

e) nevelési programjának, pedagógiai programjának, pedagógiai-művelődési programjának, intézményi minőségirányítási programjának jóváhagyásához és végrehajtásának értékeléséhez beszerzi fenntartótól függően az érintett települési, vagy területi kisebbségi önkormányzat, térségi és országos feladatot ellátó közoktatási intézmény esetén az országos kisebbségi önkormányzat egyetértését. Kisebbségi nevelési-oktatási intézményben – az előzőekben meghatározott munkamegosztás szerint – be kell szerezni a kisebbségi önkormányzat egyetértését a vezető megbízása és megbízásának megszüntetése előtt is. (A kisebbségi ombudsman álláspontja szerint már a pályázat kiírásánál is egyetértési joga van a kisebbségi önkormányzatnak.)

8. Ha az egyetértési jog kötelezettje nem fogadja el a kisebbségi önkormányzat álláspontját a felek 15 napig egyeztetethetnek. Ha az egyeztetés nem vezet eredményre, létre kell hozni egy bizottságot, amelybe 3 főt delegál a kisebbségi önkormányzat, 3

főt a települési önkormányzat és 3 főt az oktatási miniszter mellett működő kisebbségi bizottság. A bizottság működési szabályait maga alakítja ki, költségeit az állja, akinek érdekében áll az egyetértés megszerzése. A bizottság dönt. Aki a döntést sérelmesnek tartja, bírósághoz fordulhat.

9. Az egyetértési jog megsértése esetén:

- Bírósághoz,
- Alkotmánybírósághoz fordulhat a kisebbségi önkormányzat, de a döntés végrehajtásának felfüggesztését külön kell kérnie a bíróságtól, mert az nem automatikus.

10. Véleményezési jog:

Ha a kisebbségi önkormányzatot nem illeti egyetértési jog, véleményezési jog illeti meg (pl.: nem önkormányzati fenntartású intézmények esetén, de csak az anyanyelvű és a kéttanyelvű intézmények esetében.)

11. Megkeresési jog:

A kisebbségi önkormányzat a kisebbség helyzetét érintő bármely kérdésben megkereséssel fordulhat a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező állami, vagy önkormányzati szerv vezetőjéhez, amelyben tájékoztatást kérhet, javaslatot tehet, a kisebbségek jogait sértő gyakorlat megszüntetését, egyedi döntés megváltoztatását, visszavonását kezdeményezheti, intézkedést kezdeményezhet.

12. Legfontosabb jogszabályok, illetve jogszabályhelyek:

A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 28. §

„28. § (1) A helyi sajtó, a helyi hagyományápolás és kultúra, valamint a kollektív nyelvhasználat kérdéskörében a kisebbségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati rendeletet a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési kisebbségi önkormányzat egyetértésével alkothatja meg.

(2) A kisebbségi intézmények vezetőinek kinevezésére (felmentésére, vezetői megbízás visszavonására) - ha nem a települési kisebbségi önkormányzat gyakorolja a kinevezési jogot -, illetőleg a kisebbséghez tartozók képzésére is kiterjedő helyi önkormányzati döntés meghozatalára csak az érintett települési kisebbségi önkormányzat egyetértésével kerülhet sor. Települési kisebbségi önkormányzat hiányában az adott kisebbség helyi egyesületeinek véleményét ki kell kérni.

(3) Az egyetértési, illetőleg a véleményezési jog jogosultja az (1) és (2) bekezdésben meghatározott jogát az ez irányú kezdeményezés kézhezvételétől számított 30 napon belül gyakorolhatja. E határidő elmulasztása jogvesztő.”

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 102. §

„102. § (12) A fenntartó helyi önkormányzat, az alapító okirata szerint nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, kollégiumi nevelésben közreműködő nevelési-oktatási intézmény, továbbá az érintett gyermekek, tanulók ellátásában közreműködő pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézmény

a) létesítéséhez, megszüntetéséhez, tevékenységi körének módosításához, nevének megállapításához,

b) költségvetésének meghatározásához és módosításához,

c) az intézményben folyó szakmai munka értékeléséhez,

d) a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyásához,

e) nevelési programjának, pedagógiai programjának, pedagógiai-művelődési programjának, intézményi minőségirányítási programjának jóváhagyásához és végrehajtásának értékeléséhez

beszerzi fenntartótól függően az érintett települési, vagy területi kisebbségi önkormányzat, térségi és országos feladatot ellátó közoktatási intézmény esetén az országos kisebbségi önkormányzat egyetértését. Kisebbségi nevelési-oktatási intézményben [121. § (6) bek.] - az előzőekben meghatározott munkamegosztás szerint - be kell szerezni a kisebbségi önkormányzat egyetértését a vezető megbízása és megbízásának megszüntetése előtt is.”